

■ Bjarne Nørtoft, Ølgod, får plads til 1.100 søer

■ 25 pct. af drægtige søer ikke parate til løsdrift

■ Niels og Dorte Adelstorp bygger ny FRATS-stald

■ Torben Jørgensen, Harpe-lunde, udvider til 3.000 søer

Driftsleder Lars Bredstrup, tv., sammen med svineproducent Jens Blach foran de tidligere fjerkræhuse, der nu huser 4.500 slagtesvin. Foto: Pressebureauet Århus.

Nyetableret svineproduktion tager gode rutiner med fra fjerkræstalde

- Vi kunne godt tænke os "alt ind/alt ud" princippet som vi kender fra fjerkræ, siger Jens Blach, en af ejerne af en ny svineproduktion ved Grenå

"Værsgod, der står træsko til dig her."

Så snart man træder inden for døren til den nyetablerede svineproduktion på Damgårdsvej ved Grenå, står det klart, at rutinerne her er lidt anderledes end i andre svinestalde.

På store opslag på døren ind til stalden står det nøje beskrevet, hvordan ansatte og gæster skal

forholde sig, inden de har adgang til stalden.

En af reglerne er, at træskoene bruges på staldkontoret og støvlerne står klar bag en cirka 40 centimeter høj stålskærm, så ingen kan være i tvivl om, hvor fodtøjet skal skiftes inden adgang til stalden.

Her er der syv sektioner med hver cirka 650 grise. Staldene husede indtil sidste år kyllinger, men efter en ombygning er staldene omdannet til slagtesvin. En ombygning, hvor skorstenene og vægventiler er blevet genbrugt. Det var dog nødvendigt at opsætte

lidt flere skorstenene, og der er sat en ekstra række vægventiler op.

- Mange af de rutiner vi havde tidligere, har vi forsøgt at overføre til svineproduktionen, siger Lars Bredstrup, der i otte år har været driftsleder i kyllingeproduktionen, men nu har ansvaret for den daglige drift af svineproduktionen på stedet.

- Fra kyllingerne har vi haft nogle rutiner i forhold til håndværkere og andre besøgende, og dem har vi videreført. Blandt andet er yerdøren altid låst, så der ikke kommer fremmede ind, uden

fortsætter næste side

Tror på fremtiden

Der er stadig gang i udviklingen af dansk svineproduktion trods finanskrisen.

Vi har talt med en række svineproducenter, som tror på fremtiden, og som enten er ved at skulle i gang med at bygge nye stalde eller allerede er i gang.

Jesper Kjær, Store Skikild I/S, Linde ved Struer

- Vi har i dag 180 søer med opfodning af slagtesvin.

Det nye projekt?

- Vi lukker det gamle anlæg på mine forældres gård og bygger helt nyt til 700 søer til opformering på Store Skikild. Her skal vi producere 18.200 smågrise og 6.500 polte.

Hvorfor er du gået i gang nu?

- Det har hele tiden ligget i kortene, at jeg skulle overtage bedriften derhjemme. Men jeg fik så job på en opforeningsbesætning, og blev jeg klar over, at det var den vej, jeg ville. Jeg har derfor arbejdet hos i avls- og opformeringsbesætninger og været driftsleder i en besætning med 950 søer, så jeg er godt forberedt.

Hvad har været de største udfordringer?

- Det har været en udfordring at finde den rette gård, hvor vi kunne etablere en opformeringsbesætning, for gården derhjemme var ikke stor nok. Dertil kommer så miljøansøgningen, hvor jeg har været meget ihærdig og har presset på for at få den igennem. Nu mangler jeg kun, at banken siger ja for at vi kan begynde byggeriet meget snart. Der er tale om et byggeri til 35 mio. Heldigvis er byggeprisen faldet nogle procent i forhold til for to år siden.

Lars Bredstrup i stalden, hvor ventilationsanlægget kunne genbruges fra fjerkræstalden.

fortsat

at vi er til stede. Og læser de ikke opslagene på døren, fortæller jeg dem lige reglerne, siger Lars Bredstrup.

Fugleinfluenza ødelagde økonomien

- Vi havde en kyllingeproduktion med gode driftsresultater, men efter fugleinfluenzaen hang økonomien ikke længere sammen. Derfor ændrede vi produktionen til slagtesvin, siger Jens Blach, der ejer staldene sammen med sin bror Jørgen Blach.

Sammen med Jens og Peter Zacho driver de flere gårde på Djursland – heraf en enkelt med kyllinger og et par andre med svin.

- Vi har tilladelse til 470 dyreenheder i svin her på stedet. Vi får grisene ved 30 kg og de sendes til slagtning i Tyskland, mens grisene fra de andre bedrifter går til Danish Crown, fortæller Jens Blach.

Tømte hele huset

Tidligere blev de to huse fyldt op med kyllinger på én gang, og allerede når de blev sat ind, vidste vi, på hvilken dato de var klar til slagtning, og så tømte vi hele huset. Vi kunne godt

tænke os det samme alt ind og alt ud princip i svineproduktionen for en sektion af gangen. Men det ville kræve en helt anden velvilje fra slagteriets side, hvis de skulle modtage grise i forskellig størrelse. Nu forsøger vi at levere grisene over højst tre gange, for der vil altid være forskel på, hvor hurtigt de bliver klar til slagtning, siger Jens Blach.

Savner vægt

Inden der kommer nye grise ind, bliver stalden vasket, desinficeret og varmet op, som det også var rutine med kyllingerne.

Med fjerkræ kendte driftsleder Lars Bredstrup foder- og vandforbruget. I dag har han vandur til rådighed i hver sektion, og han kan desuden følge på dobbelt stiniveau, hvor meget foder, der er kørt ind i døgnet.

Han savner blot en vægt i hver sti, så det var muligt at få et bedre overblik over grisenes udvikling.

- Grisene slages ved en gennemsnitsvægt på 118 kg. De blev sat ind med en gennemsnitsvægt på 33,1 kg og den daglige tilvækst har været 913 gram og med et foderforbrug på 2,78 kg pr. kg tilvækst.

Vi kunne godt frygte lidt, at foderforbruget løber fra os, når vi leverer til Tyskland, hvor de skal være 110-130 kg, men det er faktisk gået meget godt, siger Jens Blach

- Når grisene er sendt til slagtning, har vi mulighed for at lave en opgørelse for hver sektion, som vi også kunne med kyllingerne, da hver sektion har deres eget leverandørnummer, siger Lars Bredstrup, der er vant til at skulle reagere hurtigt på uregelmæssigheder hos kyllingerne.

- Ellers kunne man hurtigt komme bagefter. Hos grisene er det mere individuelt, hvordan de opfører sig, men vores reaktionstid er stadig meget kort, selv om vi nok er blevet lidt mere tålmodige, fortsætter Lars Bredstrup.

Alarm og nødopluk

Da der var fjerkræ i staldene, var det et krav – også fra forsikringen – at der var alarm- og nødopluk.

- Det har vi fortsat, men det er ikke et krav fra forsikringen på samme måde som tidligere, og det er heller ikke noget, vi får godskrevet, så det skal jeg have en snak med forsikrings-selskabet om, siger Jens Blach.

Bjarne Nørtoft, Lykkegård ved Ølgod

- Vi har i dag 600 søer med produktion af smågrise op til 30 kg. Vi producerer 2.500 slagtesvin og driver 300 ha.

Det nye projekt?

- Vi udvider sostalden og smågrisestalden, så vi får plads til 1.100 søer og fortsat kan have grisene til de vejer 30 kg. Vi gik i gang omkring 1. maj, og den første stald skulle stå klar til oktober, og inden jul skulle vi være helt færdige med byggeriet. Byggeriet er en forlængelse af tre eksisterende stalde.

Hvorfor er du gået i gang nu?

- Vi lagde planerne tilbage i 2006 og miljøansøgningen indsendte vi i 2007. Det er jo kommet til at passe godt med at man siger, at det er i nedgangstider, man skal investere. Det fik vi bekræftet i januar, da vi holdt licitation på råhus, inventar og ventilation.

Prisen var et par millioner lavere end vi havde forventet sidste år, for byggefirmaerne mangler opga-

ver. Jeg tror da også på, at det igen bliver bedre at producere grise.

Hvad har været de største udfordringer?

- Det har finansieringen, for den skulle vi slås med en ekstra omgang. Vi havde en forhåndsgodkendelse, inden vi gik i gang med miljøansøgningen, men den finansielle situation blev ændret undervejs. Derfor skulle vi have nogle skarpe argumenter, og så hjalp det, at prisen var faldet, da vi holdt licitation.

Til miljøansøgningen havde vi hjælp af landboforeningen, og Varde kommune havde et privat firma til at lave en del af forarbejdet med beregninger, så derfor gik det hele lidt hurtigere med godkendelsen.

25 procent af de drægtige søer er endnu ikke parate til løsdrift fra 2013

Det er på tide at soholdere overvejer fremtidens investeringer, hvis bedriften skal være klar til at opfylde kravene om løsdrift, siger chefkonsulent Søren Schmidt Thomsen, Patriotisk Selskab

- Danmark er formentlig det land i Europa, der har den største andel af drægtige søer i løsdrift. Men der er stadig omkring 25 procent af søerne, der ikke opfylder kravene om løsdrift fra 2013. Derfor er der nogle soholdere, der skal til at overveje, hvordan bedriften skal udvikle sig i fremtiden, siger chefkonsulent Søren Schmidt Thomsen, Patriotisk Selskabs miljøafdeling.

- Ligger ejendommen dårligt placeret i forhold til naboer? Skal man overveje et projekt på bar mark eller kan man udnytte eksisterende bygninger ved at ændre stalde til slagtesvin og smågrise til løsgående søer? Det er nogle af de spørgsmål, som soholdere må stille sig selv, fortsætter Søren Schmidt Thomsen.

Han peger på, at Husdyrloven er formuleret så restriktivt, at skal der ændres noget i eksisterende staldanlæg eller bygges nyt, skal det miljøgodkendes. Derfor kan det hurtigt blive et spørgsmål om tid for at kunne få gennemført et byggeprojekt inden 2013.

Hele processen fra ideen bliver født, til der ligger en godkendt miljøansøgning, kan gøres på et til halvandet år – under forudsætning af, at der ikke følger en klagesag, så den skal i Miljøklagenævnet.

- Men det afhænger meget af den kommune, som skal behandle ansøgningen. I de kommuner, som er godt med, og som har de nødvendige ressourcer til at håndtere miljøansøgninger, kan man godt nå det. Men der er andre kommuner, der af forskellige grunde ikke er så gode til at håndtere deres sager om miljøansøgninger. Her kan det blive kritisk at nå det, selv om det trækker i den rigtige retning, at Kommunernes Landsforening har indgået aftale om, at de store godkendelser skal være igennem på tolv, faldende til ni måneders effektiv sagsbehandling, siger Søren Schmidt Thomsen.

Søren Schmidt Thomsen opfordrer til selv at gøre alt, hvad man kan for at fremme en miljøgodkendelse.

Udarbejd projektet i detaljer

Han anbefaler, at et staldprojekt bliver designet helt nøjagtigt ned i detaljer, før man indsender ansøgningen om miljøgodkendelse.

- Sker der blot minimale ændringer af projektet efter miljøgodkendelsen er opnået, er der stor risiko for, at sagen skal gå om, fortsætter miljøkonsulenten, der opfordrer til, at man selv gør alt, hvad man kan for at fremme processen frem til miljøgodkendelsen. Det kunne for eksempel være hurtigt at svare på kommunens spørgsmål.

- Hvis man vil bygge på bar mark, skal man være opmærksom på, at en klage over projektet vil have opsættende virkning. Det er rigtig vigtigt, for udover sagsbehandlingstiden skal så lægges den tid, som en klagesag kan tage i Miljøklagenævnet. Her er sagsbehandlingstiden mellem et og tre år, siger Søren Schmidt Thomsen, der understreger, at en klage over et byggeri i tilknytning til eksisterende anlæg normalt ikke har opsættende virkning.

Han bemærker, at Grøn Vækst forslaget rummer uklare formuleringer om Husdyrloven, og hvornår der udløses godkendelsespligt.

- Vi må afvente den endelige implementering af Grøn Vækst, og det er min vurdering, at langt de fleste ændringer i staldanlægget fortsat vil medføre godkendelsespligt, siger Søren Schmidt Thomsen.

Niels og Dorte Adelstorp, "Kratgaard", Jerslev ved Brønderslev

- Vi har grise på tre ejendomme, henholdsvis med 220, 250 og 70 dyreenheder. Sidstnævnte er en lejet stald. Vi kører FRATS-produktion fra 7 til 100 kg.

Det nye projekt?

- Ejendommen med 220 dyreenheder udvides til 500 dyreenheder til FRATS-produktionen. Det er en staldbygning på 3.700 kvadratmeter. Vi har fuld gang i byggeriet, og nærmer os hastigt afslutningen.

Hvorfor er du gået i gang nu?

- Vi begyndte projekteringen i 2006, og vi fik grønt lys til finansieringen i 2008. Det var et ønske om, at der skulle ske en udvikling, for det lejede staldanlæg har vi kun lejet et år mere, og det kunne være praktisk at få produktionen samlet lidt mere. Vi har så været heldige, at det er blevet langt billigere at bygge, fordi renten er faldet og arbejdskraften er blevet billigere. Og så tror vi da på, at vi kan skabe økonomi i den udvidede produktion.

Hvad har været de største udfordringer?

- Det har været en nabo, som bor 450 meter vest for stalden. Han har klaget til Naturklagenævnet og er gået til pressen, og det er ikke sjovt at se sig selv på forsiden af lokalavisen. Men jeg har hele vejen haft god samvittighed, og kun gjort, hvad jeg har fået tilladelse til. Vi har endda sørget for, at luftafkastet fra stalden sker i kippen, og det svarer til, at vi flytter stalden 2-300 meter yderligere væk fra naboen. Hans klage blev afvist af Naturklagenævnet. Selvfølgelig blev godkendelsen af projektet er anket til Miljøklagenævnet, men godkendelsen kan ikke tilbagekaldes, så vi har ingen ting at frygte.

Varmeanlæg fra Spiraflex som totalløsning

- I Danmark er vi de største og mest kendte inden for varmerør og har gennem de sidste ti år leveret mere end 400.000 meter ribberør til danske svineproducenter. På eksportmarkederne er vi kendt for vore totalløsninger, et koncept vi nu vil overføre til Danmark. Det vil sige, at vi kan levere alt, der har med varmeanlægget at gøre, siger adm. direktør Jan L. Carlsen, Spiraflex A/S.

Virksomheden indgik sidste år en aftale med SKOV, som indebærer, at SKOV står for forhandlingen af Spiraflex staldvarmeanlæg på det danske marked.

- Vi leverer ikke standardløsninger, for der er sjældent to staldprojekter, der er ens. Det er vigtigt, at forarbejdet bliver gjort grundigt, og derfor har vi udviklet vores egne programmer til beregning og design af varmesystemer.

Før vi udarbejder et tilbud foretager vi en detaljeret analyse af klimaet i stalden, hvor vi beregner det aktuelle og fremtidige varmebehov. På den baggrund kan vores ingeniører og vvs-teknikere dimensionere det samlede anlæg, så det bliver skræddersyet til kunden.

- Vi kan levere alt, hvad der har med vand at gøre, og foruden varmeanlægget i stalden kan vi tilbyde selve kedelanlægget, uanset om det er baseret på gas, olie, el- eller biomasse. Kedelanlæggene er komplette inklusiv skorsten, alarmsystemer, vandbehandling, ekspansioner og pumpestationer. Derudover kan vi levere komplette anlæg til gyllekøling, siger Jan L. Carlsen.

Jan L. Carlsen ved et stort varmeanlæg fra Spiraflex.

Torben Jørgensen,
"Tjørnevang",
Harpelunde ved
Nakskov

- Vi har i dag 1.100 søer, som producerer cirka 33.000 smågrise, der eksporteres til Tyskland. Vi driver 265 hektar.

Det nye projekt?

- Det omfatter staldbyggeri i tilknytning til det eksisterende byggeri, så vi får plads til 3.000 søer i alt. Vi bygger nogle store og lyse stalde, der tilgodeser medarbejdere og dyr, og som samtidig har nogle rationelle arbejdsgange.

Vores miljøansøgning er under behandling hos kommunen, som har optrådt meget professionelt og sendt den ud af huset til behandling. Vi går i øjeblikket og venter på svar på ansøgningen.

Hvorfor er du gået i gang nu?

- Projektet har været undervejs i mit hoved i et par år, og dengang så det hele lidt lysere ud. Men vi håber at kunne udnytte stordriftsfordele, og at der er harmoni mellem foder- og svinepriser. Kan vi holde de sidste fem års gennemsnit, kan vi sikkert også tjene penge i fremtiden.

Hvad har været de største udfordringer?

- Den største udfordring er finansieringen, og den side af sagen er ikke på plads endnu. Men der har også været mange andre udfordringer i processen – de største har været inden for det miljømæssige. Hvad er fornuftigt, og hvad er ikke fornuftigt at investere i?

Vi skal rense for ammoniak, og det klarer vi med et forsøringsanlæg. Jeg har forholdsvis langt til naboer, og derfor er der ikke krav om lugttrensning.

Ring og få en snak med en af vore distriktschefer

Nordjylland

Karsten Svenningsen
tlf. 72 17 55 39 · ksv@skov.dk

Vestjylland, Midtjylland

Niklas B. Clausen
tlf. 72 17 55 18 · nbc@skov.dk

Vestjylland, Midtjylland, Østjylland

Ole Petersen
tlf. 72 17 55 92 · op@skov.dk

Sønderjylland

Knud Erik Riis
tlf. 72 17 55 86 · ker@skov.dk

Fyn/Sjælland og Bornholm

Klaes Kappel,
tlf. 72 17 56 28 · kka@skov.dk

Himmerland, Djursland, Østjylland

Mogens Kaasgaard
tlf. 72 17 56 06 · mk@skov.dk

SKOVs servicetelefon

Kl. 07.00-16.00: Tlf. 72 17 55 55
Kl. 16.00-07.00: Tlf. 97 73 24 44

SKOVs serviceelektrikere

Elektrikeren Nord A/S

Søndermøllevvej 3, 9800 Hjørring
tlf. 98 98 10 52 · fax 98 98 10 50

BroCon el-teknik

Østerbyvej 13
6980 Tim: tlf. 70 20 19 97
www.brocon.dk

Elpunkt Fyn A/S

Mesinge Mark 7, 5370 Mesinge
tlf. 65 34 10 84 · fax 30 63 18 89
mobil 30 17 49 00

EL-TEK Aps

Knokbjerg 94, 6100 Haderslev
tlf. 74 57 62 20
fax 74 22 62 15

Dalmose Elservice ApS

Hovedgade 34, 4261 Dalmose
tlf. 58 18 80 16

Steffen & Anders I/S

Brogade 10B, 3782 Klemensker
tlf. 40 14 39 96 · fax 56 96 69 96

SKOVnyt er udgivet af

SKOV A/S

Hedelund 4, Glyngøre, 7870 Roslev
Tlf. 72 17 55 55 · Fax 72 17 59 59
info@skov.dk · www.skov.dk

Redaktion: Stig V. Jørgensen (ansv. redaktør), Paul R. Jeppesen, Per B. Rasmussen og Helle Kaastrup, SKOV A/S samt Helge Lynggaard, Pressebureauet Århus

Oplag: 9.000

Tryk: DataGraf Auning AS

Udgiveradresseret maskinel
magasinpost ID-nr.: 42654